

Aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. de heer P. Blokhuis
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Datum: 19 april 2021

Onderwerp: Internetconsultatie 2021 over 'Nieuwe aanpak productverbetering - deel 2'

Geachte heer Blokhuis,

Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om via de internetconsultatie 2021 over de 'Nieuwe aanpak productverbetering - deel 2' onze zienswijze aan u hierover kenbaar te maken.

Het is tijd voor gezonde voeding

Als Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie bundelen wij in Nederland de krachten, met de Gezonde Generatie in 2040 als stip op de horizon. Ons doel is om de voedselomgeving nú gezonder te maken zodat ieder kind in Nederland een gezond voedingspatroon heeft. Want gezonde gewoontes op jonge leeftijd zullen leiden tot gezonde gewoontes in het vervolg van het leven. Zo groeit een generatie op die later minder ziek zal zijn.

Eigenlijk weten we het allemaal. De schappen in de supermarkt staan vol met ongezond eten en drinken. Er zit te veel suiker in. Te veel zout. Te veel verzadigd vet. En veel te weinig vezelrijke voeding. We kunnen nu bijna niet om al dat ongezonde eten en drinken in de schappen heen.

Eigenlijk weten we allemaal ook dat het zo niet langer kan. Ongezond eten en drinken maakt mensen zien en veroorzaakt bijna 13.000 doden per jaar. Laten wij dit voorkomen en zo ook kinderen beschermen. Ongezond eten en drinken begint al op jonge leeftijd. Al 350.000 kinderen in Nederland - 1 op de 8 - hebben overgewicht, waarvan een deel zelfs obesitas.

Maar als iedereen weet dat het zo niet langer kan, waarom doen we hier dan niets aan? Of in ieder geval: niet genoeg. We praten er al jaren over. We maken afspraken. We wachten. En keer op keer zien we dat het onvoldoende is. Dat ons eten en drinken ongezond blijft. Dat Nederlanders er ziek van worden. We kunnen dit ons niet langer permitteren. Maar liefst acht op de tien Nederlanders vindt het belangrijk dat eten en drinken nu gezonder wordt gemaakt. Het is tijd. Tijd voor gezonde voeding.

Zoals eerder aangegeven waarderen wij zeer de regierol van het ministerie van VWS (MinVWS) voor het opzetten van een nieuw systeem voor productverbetering als opvolger van het Akkoord Verbetering Productsamenstelling (AVP). Het langdurige en zelfreguleringsinstrument AVP heeft er echter voor gezorgd dat we slechts een snufje zout en een klontje suiker minder per dag binnenkrijgen. De AVP-afspraken en impact van productverbetering op verzadigd vet zijn zelfs niet doorberekend door het RIVM, omdat de impact naar verwachting heel laag is. Gezien de teleurstellende resultaten van het AVP moet er dus voor gewaakt worden dat er wederom een vrijblijvend, falend systeem voor productverbetering wordt opgetuigd. De komende jaren is een grotere impact via productverbetering noodzakelijk dan het snufje minder zout en het suikerklontje

minder per dag dat Nederlanders binnenkrijgen via het AVP, willen we dat mensen niet ziek worden van ongezond eten en drinken.

Nieuw systeem moet effectief en impactvol zijn om écht verschil te gaan maken

Alleen als het nieuwe systeem voor productverbetering effectief en impactvol is, kan het productaanbod in Nederland daadwerkelijk gezonder worden. En daarmee bijdragen aan minder zieke mensen als gevolg van ongezonde voeding. Om effectief en impactvol te zijn heeft het nieuwe systeem minimaal:

- 1. Een ambitieuze hoofddoelstelling** op inname van zout, verzadigd vet en suiker met een heldere tijdslijn.
- 2. Ambitieuze jaarlijkse reductiedoelen** voor alle productgroepen die significante impact hebben op de inname van zout, verzadigd vet en suiker.
- 3. Een heldere tijdslijn** met jaarlijkse onafhankelijke monitoring om de voortgang zichtbaar te maken inclusief nulmeting met openbare toegankelijke rapportage.
- 4. Bindende afspraken** voor voedingsmiddelenbedrijven om reductietargets te behalen via wet- en regelgeving inclusief door de overheid op te leggen sancties bij het niet nakomen van de afspraken.

Deze vier basisvereisten hebben wij reeds meegegeven in onze reactie op de eerste internetconsultatie over het nieuwe systeem voor productverbetering in 2020. Wederom constateren wij dat de voorgestelde aanpak van MinVWS, zoals die er nu ligt, niet voldoet aan deze basisvereisten: De voorgestelde termijn van 10 jaar achten wij niet ambitieus. Een termijn van 5 jaar is dat wel. Met de door MinVWS voorgestelde termijn en de huidige doorrekening (1) op suiker zullen kinderen na 10 jaar nog steeds niet voldoen aan de WHO-criteria; (2) voor zout zullen mensen na 10 jaar maar een snufje minder binnenkrijgen, onvoldoende om een gezonde zoutinname te bereiken; en (3) voor verzadigd vet zullen mensen niet de benodigde innameverlaging halen. Tevens bevat het huidige voorstel geen jaarlijkse reductiedoelen en geen verplichting voor voedingsmiddelenbedrijven om een stap te zetten op productverbetering.

Er is meer ambitie en er zijn grotere stappen nodig op productverbetering willen wij de doelen van het Nationaal Preventieakkoord halen. Ook is het van belang dat productverbetering op één van de nutriënten (zout, suiker, verzadigd vet en/of vezels) niet betekent dat er geen productverbetering wordt doorgevoerd op de andere nutriënten.

Specifieke verbeterpunten

- Levensmiddelendatabank: Het nieuwe systeem voor productverbetering baseert zich op gegevens over productsamenstelling afkomstig uit de Levensmiddelendatabank (LEDA). Om subgroepen te kunnen bepalen, is het nodig om voedingsmiddelensubgroepen te kunnen onderscheiden in LEDA. Helaas laat LEDA dit niet altijd toe. We begrijpen de complexiteit van hoe LEDA tot stand is gekomen. Tegelijkertijd maken wij ons ook zorgen over de kwaliteit en volledigheid van de LEDA die als basis dient voor het nieuwe systeem voor productverbetering. Welke mogelijkheden heeft MinVWS opdat het Voedingscentrum en het RIVM, dit bestand kunnen verbeteren?
- AVP: In het conceptrapport deel 2 dat nu ter consultatie ligt, wordt voorgesteld "In sommige gevallen worden maximumgehalten, zoals afgesproken in het AVP, voorgesteld als derde grenswaarde (in plaats van de P75)." Wij vinden het niet acceptabel dat wordt voorgesteld dat de afkappunten voor de *worst in class* categorie hoger liggen dan de maximumwaarden in het AVP. Uitgangspunt dient o.i. te zijn dat de waarden voor P100 niet slechter mogen zijn dan de maximumwaardes in het AVP.

- Productverbetering aangaande vezels: Met inachtneming van de voorwaarde dat het gehalte aan andere nutriënten (suiker, zout en/of verzadigd vet) niet verhoogd wordt, dient het toevoegen van vezelrijke voedingsmiddelen de methode te zijn om vezels te verhogen in producten. Denk hierbij aan bijvoorbeeld fruit, groente, peulvruchten of volkorengranen in verschillende vormen, waaronder ook puree, pasta of meel. Hiermee kan productverbetering worden bereikt in alle relevante productgroepen; naast brood(vervangers) en ontbijtgranen, bijvoorbeeld banket en zoetwaren, broodbeleg en maaltijden. Het gaat hierbij om het toevoegen van vezelrijke voedingsmiddelen in plaats van het toevoegen van geïsoleerde vezels (die immers volgens de definitie van de Gezondheidsraad¹ niet bijdragen aan de vezelinname).
- Warenwet: Wij pleiten voor herziening van de Warenwet op onder meer brood en kaas, daar deze nu productverbetering tegenhoudt. Een herziening kan ervoor zorgen dat de hoeveelheid zout en/of verzadigd vet omlaag gebracht kan worden en/of de hoeveelheid vezels omhoog. Daarnaast dient de volkoren definitie (zoals bij brood), waar mogelijk, toegepast te worden op alle andere relevante producten en productgroepen (bijvoorbeeld broodvervangers, ontbijtgranen, rijst en pasta), waardoor productverbetering op het gebied van vezels gestimuleerd wordt. Hierdoor kunnen consumenten duidelijker herkennen of een voedingsmiddel gemaakt is met, of bestaat uit, alleen volkoren granen.
- Monitoring: het nieuwe systeem voor productverbetering is één van de maatregelen uit het Preventieakkoord deel overgewicht. In het Preventieakkoord is overeengekomen dat jaarlijks over de voortgang van de uitvoering van de maatregelen gerapporteerd zal worden. Dit vraagt dus om jaarlijkse systematische monitoring van de voortgang op productverbetering.
- Nutri-Score: In het plan wordt voorgesteld om een koppeling aan te brengen tussen het nieuwe systeem voor productverbetering en het voedselkeuzelogo Nutri-Score. Wij maken ons hier zorgen om: Nutri-Score is in het leven geroepen als consumenteninformatiesysteem en niet als productverbeteringssysteem. Welke impact de koppeling zal hebben op productverbetering en dit nieuwe systeem is nu niet te overzien. Dit vraagt om een beleidsimpactanalyse die onder meer inzichtelijk maakt hoe de koppeling tussen Nutri-Score - wanneer eenmaal overeenstemming is over het nieuwe algoritme - en het nieuwe systeem voor productverbetering eruit ziet, de risico's van een eventuele koppeling en welke impact het zal hebben.
- Governancemodel: Gezien het belang van een goed governance model pleiten wij voor een onafhankelijk advies wat het beste governance model is voor het nieuwe systeem voor productverbetering.
- Kinderproducten: In het nieuwe systeem voor productverbetering is aandacht voor en resultaten op producten die gericht zijn op kinderen (of ouders van jonge kinderen) of veel geconsumeerd worden door kinderen en jongeren noodzakelijk om die gezonde start te kunnen garanderen. Onderzoek van Unicef² toont aan dat veel van het aanbod gericht op jonge kinderen niet past in een gezond voedingspatroon en dat kinderproducten soms zelfs nog ongezonder zijn dan de varianten voor volwassenen.

¹ Gezondheidsraad (2006)

² Unicef, De verleiding naar (on)gezond (september 2020)

Zowel u als wij willen een gezonde maatschappij met minder (chronisch) ziekten gerelateerd aan voeding en een verlaging van de daarmee gerelateerde ziektelast en zorguitgaven in Nederland. Graag gaan wij met u in gesprek over de basisvereisten die nodig zijn voor een effectief en impactvol nieuw systeem voor productverbetering om dit te realiseren. Het is tijd om in actie te komen. Het is tijd voor gezonde voeding. Het is tijd voor een Gezonde Generatie.

Een vriendelijke groet,

Bernique Tool
Voorzitter Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie

Diabetes
Fonds

Hartstichting

NIERSTICHTING
Leven gaat voor.

maag lever
darm
stichting

De **Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie** zet zich in voor gezonde voeding voor de jeugd. Wij zijn Diabetes Fonds, Hartstichting, Maag Lever Darm Stichting en Nierstichting. En streven samen zestien andere gezondheidsfondsen naar een Gezonde Generatie in 2040. Het is ons doel de voedselomgeving nú gezonder te maken, zodat ieder kind in Nederland een gezond voedingspatroon heeft. Want gezonde gewoontes op jonge leeftijd zullen leiden tot gezonde gewoontes in het vervolg van het leven. Zo groeit een generatie op die later minder ziek is. Het is tijd om in actie te komen. Het is tijd voor gezonde voeding. Het is tijd voor een Gezonde Generatie.

CC: Ch. Wijnker, H. Klerken en I. Stoelhorst

Deze brief wordt mede gesteund door:

Drs. Dianda Veldman, directeur-bestuurder Patiëntenfederatie Nederland
Drs. Bianca Rootsart, directeur NVD
Drs. A.N. (Alexandra) Bone, namens bestuur BGN
Mr. drs. Edith Mulder, directeur Diabetesvereniging Nederland
Dr. Thomas Plochg, directeur Nederlandse Public Health Federatie
Mw. W.A. Gilbert-Peek, voorzitter Diëtisten Coöperatie Nederland
Prof. Dr. Andrea W.M. Evers, Hoogleraar gezondheidspsychologie Leiden Universiteit
Dhr. Menne Scherpenzeel, directeur Crohn en Colitis Ulcerosa Vereniging Nederland

